

Aan de senatoren van de vaste commissie Veiligheid en Justitie van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2015

Betreft: inbreng Nederlandse orde van advocaten (NOvA) voor behandeling wetsvoorstel Vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht en digitalisering procesrecht

Zeer geachte woordvoerders van de vaste commissie Veiligheid en Justitie,

Aanstaande dinsdag 30 juni heeft uw commissie het voorbereidend onderzoek inzake de wetsvoorstellen *Vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht* (34.059) en *Digitalisering procesrecht in hoger beroep en cassatie* (34.138). Graag wijzen wij u in het kader van deze behandeling op een aantal punten die de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) zorgen baren. Zorgen die ook bij het op 19 mei jongstleden gehouden debat over het wetsvoorstel Vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht in de Tweede Kamer welhaast Kamerbreed naar voren zijn gebracht (ook middels moties).¹ De zorgen van de NOvA zijn echter ook na het debat van 19 mei blijven bestaan.

De NOvA hecht er aan wel op te merken dat zij zich kan vinden in de inhoud van de wetsvoorstellen. Vanaf de start is de NOvA verklaard voorstander geweest van de modernisering en automatisering van de rechtspraak (project KEI). De NOvA staat positief kritisch ten opzichte van de digitalisering. Digitalisering is een logische stap gezien de stand van de techniek en, mits goed uitgevoerd, bespaart het tijd en kosten. Tevens verlaagt het de drempel tot de rechtspraak voor de burger. Maar de NOvA heeft wel grote zorgen over de uitvoering.

Deze punten van zorg hebben met name te maken met de uitrol van de digitalisering. Hoewel uw Kamer uiteraard naar de juridische aspecten van het wetsvoorstel zal kijken, kunnen deze niet los gezien worden van de praktische implementatie ervan. De NOvA hoopt dat u dit in ogenschouw wilt nemen tijdens uw behandeling. Zeker ook gezien de uitkomsten van de Commissie Elias in de Tweede Kamer.

1. De tijdsplanning is te krap

Volgens de bestaande planning begint de uitrol van de digitalisering 6 maanden na goedkeuring van de wetsvoorstellen KEI door uw Kamer. Naar verwachting zal de uitrol dus in de eerste helft van 2016 plaatshebben. Naar de mening van de NOvA is dat te snel en zijn Rechtspraak en advocatuur tegen die tijd nog niet klaar voor de invoering.

1.1 Kleine pilot met negatieve resultaten

De eerste pilot voor digitaal procederen in het bestuursrecht vindt op dit moment plaats. De pilot is zeer beperkt in opzet, het betreft slecht twee advocaten van hetzelfde kantoor die bij één rechtbank (onder begeleiding) digitaal procederen. Eén van deze twee advocaten, de heer Robert Seth Paul uit Amsterdam, constateerde onlangs in het *Advocatenblad*² dat digitaal procederen in de praktijk nog voor veel problemen zorgt. In zijn eigen woorden gaat 'digitaal procederen ten koste van de cliënt'.

¹ Verslag plenair debat TK van 19 mei: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail?vj=2014-2015&nr=84&version=2

² *Advocatenblad* 18 juni 2015: <http://www.advocatenblad.nl/site/magazine/archief/nieuws/detail/digitaal-kei-dossier-gaat-ten-koste-van-client.20093067.html>

Het argument van de Rechtspraak, namelijk dat de gefaseerde uitrol van KEI de gelegenheid biedt om kinderziektes al gaandeweg te constateren en op te lossen, verwerpt de NOvA. De Nederlandse rechtspraak is te belangrijk om als proeftuin te gebruiken; het systeem moet geheel af en betrouwbaar zijn voordat het live gaat. Niemand wil zijn of haar rechtszaak als testcase gebruikt zien worden.

1.2 Verstoring werkprocessen advocatuur

Voor middelgrote en grote kantoren biedt de Rechtspraak straks de mogelijkheid om binnen de eigen kantoorsoftware een koppeling met de systemen van de Rechtspraak te maken (een zogenaamde system-2-system-koppeling). Deze kantoren hoeven dus niet via het webportaal 'Mijn Zaak' te procederen, maar kunnen gebruik blijven maken van hun eigen, vertrouwde software-omgeving.

Dit betekent dat een grote en diverse selectie kantoren en commerciële softwareleveranciers in overleg moet met de Rechtspraak om deze systeemkoppeling voor zichzelf tot stand te brengen. De Rechtspraak geeft echter aan slechts met enkele partijen in gesprek te willen gaan en ook slechts enkele partijen de gelegenheid te willen bieden om de koppeling vooraf te testen. Deze voorwaarde vereist een mate van samenwerking tussen advocatenkantoren onderling en elkaar beconcurrerende softwareleveranciers die voor een zeer complexe situatie zorgt. In de mening van de NOvA is 6 maanden te weinig tijd om een dergelijke samenwerking tot stand te brengen, de softwarepakketten te ontwikkelen, te testen én te implementeren. Daar komt bij dat op het moment van schrijven de Rechtspraak de benodigde technische specificaties nog niet bekend heeft gemaakt en er dus nog überhaupt geen aanvang gemaakt kan worden met het ontwerpen van de nieuwe softwarepakketten.

Hiermee wordt het risico reëel dat kantoren die zeer grote volumes zaken doen, of die met zeer complexe zaken te maken hebben, niet tijdig gebruik kunnen maken van de systeemkoppeling. En dus noodgedwongen gebruik zullen moeten maken van het generieke webportaal. Dit zal naar verwachting een ernstige verstoring van hun werkprocessen met zich mee brengen.

2. Financiële prikkels

Omdat de minister van Veiligheid en Justitie reeds heeft aangegeven dat eventueel uitstel van KEI geheel op het budget van de Rechtspraak drukt, bestaat er een prikkel om KEI zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen termijn te lanceren. Naar de mening van de NOvA (en de commissie Overheid en ICT) kan een dergelijke constructie leiden tot tunnelvisie van de projectorganisatie. Dit verhoudt zich slecht tot de belofte van de vorige minister van Veiligheid en Justitie, namelijk dat KEI niet wordt uitgerold totdat de veiligheid en betrouwbaarheid gegarandeerd zijn.

Het opleggen van temporisering vanuit de Eerste Kamer is het enige overgebleven middel om zeker te stellen dat KEI niet start voordat de Rechtspraak en de advocatuur daar gereed voor zijn en dat de rechtszoekende niet de dupe wordt van het zoveelste overhaast geïmplementeerde ICT-project van de overheid.

Hoogachtend,
namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten

Bart van Tongeren
Plaatsvervangend deken NOvA en portefeuillehouder kwaliteit en innovatie rechtspraak